

Recensie van *Een kleine filosofie van de Oerknal* – René Oudeweg

René Oudeweg levert met *Een kleine filosofie van de Oerknal* een uitdagende en eigenzinnige filosofische bundel af die zich moeilijk laat plaatsen binnen traditionele genres. Het werk beweegt zich op het snijvlak van filosofie, taalexperiment en kosmologische reflectie, en presenteert zich minder als een lineair betoog dan als een reeks explosieve fragmenten die de lezer actief moeten ontregelen.

Vanaf de eerste pagina wordt duidelijk dat Oudeweg niet geïnteresseerd is in klassieke helderheid. In het openingshoofdstuk, *De initiële detonatie van betekenis*, wordt taal zelf voorgesteld als een explosief fenomeen: betekenis “verschijnt niet, zij explodeert”. Deze stijl—rijk aan neologismen als “knalflux”, “exploruptie” en “schervendrift”—werkt zowel vervreemdend als hypnotiserend. De tekst weigert stabiliteit en ondermijnt voortdurend haar eigen begrippen, wat goed aansluit bij de centrale these: dat oorsprong geen vast punt is, maar een effect van herhaling en interpretatie.

Het tweede hoofdstuk verdiept deze gedachte door een onverwachte wending naar de geschiedenis van de ASCII-tabel en metrologie. Oudeweg toont overtuigend aan dat wat als neutrale standaarden verschijnt—zoals digitale coderingen of de definitie van de seconde—historisch en contingent is. Deze analyse is een van de sterkste delen van het boek: hier slaagt de auteur erin om abstracte filosofie te verbinden met concrete voorbeelden, zonder zijn kritische scherpte te verliezen. De vergelijking tussen ASCII en de oerknal als “geconstrueerde oorsprongen” is bijzonder inzichtelijk en laat zien hoe wetenschap en representatie onlosmakelijk met elkaar verweven zijn.

In het hoofdstuk over de “zes getallen” van Martin Rees verschuift de focus naar de natuurkunde. Oudeweg behandelt de beroemde dimensieloze constanten niet als harde feiten, maar als knooppunten in een netwerk van interpretaties. Hij problematiseert de schijn van absoluteheid en plaatst deze getallen binnen een bredere epistemologische context. Hoewel dit deel inhoudelijk sterk is, kan het voor lezers zonder natuurkundige achtergrond soms zwaar en abstract aanvoelen.

Een hoogtepunt vormt het hoofdstuk over Walter Benjamin en het “dialectische beeld als stilstaande explosie”. Hier komt Oudewegs stijl volledig tot zijn recht: filosofie wordt geen uitleg, maar een performatieve daad. De notie dat betekenis ontstaat in momenten van stilstand—als een soort bevroren explosie—is zowel poëtisch als conceptueel krachtig. Tegelijkertijd blijft de tekst bewust fragmentarisch, waardoor de lezer gedwongen wordt zelf verbanden te leggen.

Later in het boek verschuift de toon naar een meer contemplatieve reflectie, bijvoorbeeld in *De zwaartekracht van uitgedoofd licht*. Hier combineert Oudeweg fysische inzichten met een bijna melancholische filosofie van residu en nagloed. Licht dat zijn energie verliest maar toch invloed blijft uitoefenen, fungeert als metafoor voor betekenis zelf: verzwakt, maar niet verdwenen. Dit is een van de meest toegankelijke en tegelijk diepzinnige passages.

Het slothoofdstuk, *De implosie van de oerknal*, vormt een kritische culminatie. Oudeweg betoogt dat de oerknal als begrip onder zijn eigen gewicht bezwijkt: het is een metafoor die meer

verhult dan verklaart. In plaats van een absoluut begin presenteert hij oorsprong als een epistemologisch effect—iets wat ontstaat binnen onze manieren van meten, modelleren en denken. Deze conclusie is prikkelend en consistent met de rest van het werk, al zal niet elke lezer overtuigd zijn door de radicaliteit ervan.

Toch is dit boek niet zonder zwakke punten. De stijl, hoe origineel ook, kan op den duur vermoeiend worden. Het constante gebruik van neologismen en explosieve metaforen maakt de tekst soms moeilijk toegankelijk en kan de indruk wekken dat vorm belangrijker wordt dan inhoud. Daarnaast ontbreekt soms een duidelijke argumentatieve lijn, waardoor bepaalde passages meer suggestief dan overtuigend zijn.

Desondanks is *Een kleine filosofie van de Oerknal* een intrigerend en ambitieus werk. Het is geen boek dat antwoorden biedt, maar een tekst die vragen laat detoneren in het hoofd van de lezer. Wie bereid is zich over te geven aan de fragmentarische stijl en de conceptuele intensiteit, zal beloond worden met een originele en diepgravende reflectie op taal, wetenschap en oorsprong.

Kortom: een uitdagende, poëtische en intellectueel prikkelende bundel die vooral geschikt is voor lezers met een sterke interesse in hedendaagse filosofie en theorie—en met een hoge tolerantie voor conceptuele explosies.